

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar från Folkbildningsförbundet SOU 2009:16 Kulturutredningen

Folkbildningsförbundet lämnar följande synpunkter på kulturutredningens betänkande.

Inledning

Kultur är livsviktigt. Precis som kärlek och mat. Men kultur uppstår inte av sig självt, ur tomma intet. Studieförbundens kulturverksamhet uppmärksammas sällan i de stora sammanhangen. Men tänk för en stund bort 285 000 kulturprogram per år som har över 16 miljoner besök och en miljon tillfällen då kulturutövare anlitas: föreläsare, musiker, författare, konstnärer etc. Eller om 300 000 studiecirkel per år skulle ställas in, varav en majoritet hållit i kulturämnen? Vad skulle hända? Kanske skulle Sverige plötsligt se annorlunda ut. Hos oss är kulturen tillgänglig och möjlig för alla, i livets alla skeden. Kulturen blir en mötesplats där människor växer – som individer och som aktiva medborgare.

Folkbildningsförbundet utgår i sitt remissvar från människors möjlighet att uppleva och själva skapa kultur, i hela landet.

Folkbildningsförbundet

Folkbildningsförbundet är de nio studieförbundens intresseorganisation. Vi vill lyfta fram folkbildningens roll i den offentliga debatten. Det gör vi utifrån de miljontals människor som möts i folkbildningen varje år. Vi prioriterar särskilt frågor kring aktivt medborgarskap, kultur, etik och kvalitet. Vi är också studieförbundens förhandlingspart och ingår gemensamma avtal.

Folkbildningsförbundet bildades 1903 och har sedan starten haft till uppgift att agitera för folkbildningens sak. Till en början bedrev Folkbildningsförbundet egen folkbildningsverksamhet, bland annat genom att arrangera föreläsningar och sprida litteratur genom mobila boklådor. Folkbildningsförbundet är en av huvudmännen för Folkbildningsrådet som bildades 1991 och som har i uppdrag att fördela statsbidraget till folkbildningen och följa upp dess användning.

De nio studieförbunden är ABF, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet Bilda och Studieförbundet Vuxenskolan.

Folkbildnings-
studieförbundens
intresseorganisation **förbundet**

Wallingatan 38, 111 24 Stockholm
Telefon 08-402 01 50 Fax 08-402 01 59
fbf@studieforbunden.se www.studieforbunden.se

Sammanfattning Folkbildningsförbundets remissvar

Folkbildningsförbundet uppskattar att kulturutredningen har uppmärksammat folkbildningens viktiga roll för kulturen. Däremot anser förbundet att utredningen missar studieförbundens avgörande roll i det livslånga lärandet och för föreningslivets i stort.

Folkbildningsförbundet hävdar att folkbildningens koppling till lärprocesser är stark. Därmed bör folkbildningen fortsätta att tillhöra Utbildningsdepartementets ansvarsområden och folkbildningsanslaget fördelas via Folkbildningsrådet.

Folkbildningsförbundet hade föredragit en parlamentarisk utredning och anser att remisstiden på tre månader har varit alltför kort.

Folkbildningsförbundet anser att det ska förtydligas att de kulturpolitiska målen är nationella, samt att de i möjlig mån ska samordnas med EU-nivån. Förbundet föreslår två tillägg till de kulturpolitiska målen; *att myndigheter och institutioner ska arbeta för:*

- att stödja civilsamhällets organisationer inom kulturområdet och främja samarbete med dessa
- att främja folkbildning för individens och samhällets utveckling samt erkänna bildningens egenvärde

Folkbildningsförbundet stöder förslaget om en dialog mellan regeringen, SKL och de civilsamhälliga organisationerna på kulturens område.

Folkbildningsförbundet föreslår att staten utreder finansieringen av amatörkulturens verksamhet.

Folkbildningsförbundet anser:

- att ytterligare medel behöver tillföras det kulturpolitiska området
- att kulturen och folkbildningen behöver en generell, långsiktig offentlig finansiering

Folkbildningsförbundet anser att förslaget om portföljmodellen har potential, men då det finns risker och otydligheter i förslaget anser förbundet att det ska utredas ytterligare. Ett införande av portföljmodellen kräver en strategi för civilsamhällets inflytande, ett politiskt engagemang lokalt och regionalt samt ett krav på kulturinstitutionerna att samarbeta med civilsamhällets aktörer inom kulturområdet. Folkbildningsförbundet stödjer förslaget att *Kulturrådets bidrag till länsbildningsförbunden för stöd till folkbildande verksamhet i föreningar som inte är medlemmar i studieförbund* ska ingå i portföljmodellen.

Folkbildningsförbundet anser att kulturen som aspekt i politiken är att eftersträva. Förbundet menar att kulturen som aspekt redan finns hos dagens folkbildning.

Folkbildningsförbundet betonar vikten av studielokaler och samlingslokaler som demokratiska mötesplatser.

Folkbildningsförbundet har fyra konkreta förslag till satsningar som bidrar till att de nationella kulturpolitiska målen kan uppnås:

- Kulturlyft för unga
- Läsförbättring via folkbildningen i samarbete med andra aktörer
- Ökad interkulturell kommunikation i samhället
- Digitalisering av samlingslokalerna

1. Folkbildningen och kulturpolitiken

1.1 Livslångt lärande

Folkbildningsförbundet noterar med tillfredsställelse att Kulturutredningen har uppmärksammat folkbildningens viktiga roll för kulturen. Vi anser däremot att utredningen missar studieförbundens avgörande roll i det livslånga lärandet och för föreningslivets i stort.

Folkbildningen har fokus på människors tillgång till det livslånga lärandet och möjlighet att påverka sin situation och samhället. Riksdagen motiverar statens stöd till folkbildningen med att den ska:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Målen för folkbildningen bidrar alla till medborgarnas livslånga lärande, det gäller även målet *"Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet"*.

1.2 En motor i civilsamhället

Studieförbunden är en mötesplats och motor för civilsamhällets organisationer. Lokalt skapar studieförbunden kontinuitet i föreningslivet då vi erbjuder cirklar i föreningskunskap och mötesplatser för alla.

90 procent av det statliga stödet till studieförbunden hamnar redan idag i den lokala verksamheten och främjar, enligt alla utvärderingar, det lokala förenings- och kulturlivet.

Studieförbundens olika profiler och ideologiska inriktning bidrar till en mångfald i det lokala civilsamhället. Studieförbunden har sammanlagt över 200 medlemsorganisationer på nationell nivå och många fler lokalt. Det är organisationer av olika slag, t.ex. trossamfund, fackföreningar, handikapporganisationer, politiska partier och organisationer bildade på etnisk grund, med fokus på sexuella rättigheter, sociala frågor eller bostadssituationen. Gemensamt har de viljan att utvecklas i ett fritt och frivilligt lärande.

1.3 Att öka delaktigheten i kulturlivet – allas tillgång till kultur

Studieförbunden finns representerade i samtliga Sveriges kommuner. Den lokala närvaron, och samspelet med övriga aktörer, borgar för att kulturverksamheten blir tillgänglig för så många som möjligt. Folkbildningens metoder – t.ex. att inte värdera mellan olika kulturella uttryckssätt och att bejaka nya initiativ – ökar delaktigheten i kulturlivet.

Det finns ett samspel mellan kultur och bildning. Genom folkbildningen möter deltagarna kultur i olika former: lär sig nya kulturella uttryck, finslipar det de kan, tar del av andras framträdanden och verk, medverkar i interkulturella möten och ges möjlighet att diskutera kulturella upplevelser. Kulturen möjliggör också lärande och fördjupning inom ett område, och att använda sig av olika kulturella uttryckssätt är en metod för att ta vara på deltagarnas erfarenheter. Kulturen blir en mötesplats där människor växer – som individer och som medborgare.

Studieförbunden prioriterar grupper som ingen annan aktör når. Tillsammans med medlemsorganisationerna och civilsamhället samarbetar man också med de grupper som valt att organisera sig för att stärka sin position i samhället, det kan handla om ungdomar, personer med funktionshinder, grupper i ekonomiskt utsatta bostadsområdet och glesbygd eller organisationer bildade på etnisk grund.

Studieförbunden stöder bl.a. ungas intresse och engagemang. Enligt studien *"Arenor för alla"* från Ungdomsstyrelsen har 9 av 10 ungdomar mellan 16 och 25 år ett starkt eller mycket starkt musikintresse. Flera studieförbund rapporterar om deltagare i musikgrupper som inte har lyckats särskilt bra i skolan men som får en andra chans att utveckla färdigheter för fortsatta studier i musikcirkelarna, bl.a. genom att utvecklas sina språkkunskaper och den sociala samverkan. Det är ett exempel på att studieförbunden också når dem som inte fått tillräckliga kunskaper i grundskola eller gymnasieskolan.

Studieförbunden har verksamhet med interkulturell kommunikation i fokus, som muslimska fredsagenter och grupper där personer med varierande kunskaper i svenska språket möts för att lära sig mer svenska. I bl.a. förorter till Göteborg och Malmö finns verksamhet kring hiphopen som omfattar musik, sång, dans, konst och ungas inflytande i samhället. Ett annat exempel är studieförbunden i Örebro län som har en framgångsrik och flexibel verksamhet i samarbete med invandrarorganisationer. Ett resultat är att man når unga deltagare som deltar i studier som t.ex. musik, hemspråk, föreningskunskap och initiativ för utveckling av sin stadsdel.

För att uppnå de nationella kulturpolitiska målen föreslår Folkbildningsförbundet fyra särskilda satsningar när det gäller allas delaktighet i kulturen, se remissvarets avsnitt 9.

1.4 Europaperspektiv på kulturens roll för det livslånga lärandet

Inom EU finns det ett pågående arbete som rör såväl livslångt lärande som medborgarnas tillgång till kultur. EU har bland annat tagit fram åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande. Kompetens definieras som en kombination av kunskaper, färdigheter och attityder som är anpassade till det aktuella området. Nyckelkompetens är den kompetens som alla individer behöver för personlig utveckling och utveckling, aktivt medborgarskap, social integration och sysselsättning. De åtta nyckelkompetenserna är:

1. Kommunikation på modersmålet
2. Kommunikation på främmande språk
3. Matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens
4. Digital kompetens
5. Lära att lära
6. Social och medborgerlig kompetens
7. Initiativförmåga och företaganda
8. Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer

I nyckelkompetenserna lyfter alltså EU fram kulturell kompetens – kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer – som en framgångsfaktor för att individen ska kunna ta del av det livslånga lärandet. Nyckelkompetens nummer 5, 6 och 7 kan sägas vara en del av den personliga utvecklingen för deltagarna i alla typer av studiecirkel – att stärka individens initiativförmåga, sociala och medborgliga kompetens samt förmågan att lära sig nytt. Samtliga nyckelkompetenser kan utvecklas hos folkbildningens deltagare, t.ex. i en musikgrupps studiecirkel där man arbetar med musiklyrik, ljudproduktion och digital publicering av egna kompositioner.

Sveriges satsning på folkbildningen har bidragit till att landet är bäst inom EU när det gäller vuxnas deltagande i det livslånga lärandet och medborgarnas eget kulturella skapande. EU-kommissionens rapport *"Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks"* visar att 32 procent av svenskarna mellan 25-64 år deltog i någon form av utbildnings- och bildningsverksamhet under 2007, det är störst andel i Europa.

Enligt *Europabarometern 2007* är det hela 93 procent av svenskarna som deltagit i en egen skapande kulturaktivitet de senaste 12 månaderna. Även här ligger Sverige på en förstaplats i EU.

1.5 Behov av en särskild folkbildningspolitik

Kulturutredningen förordar *"att kulturpolitiken och folkbildningen får en närmare knytning till varandra. Administrativa och organisatoriska lösningar som gör att frågor om kultur, folkbildning, livslångt lärande och utbildning kan ses i ett samlat perspektiv bör sökas"*.

Detta är något som oroar studieförbunden. Vi håller med om att kultur, folkbildning, livslångt lärande och utbildning ska kunna ses i ett samlat perspektiv, men det är oklart hur vittgående *"administrativa och organisatoriska lösningar"* som utredningen vill se för att föra samman politikområdena kultur och folkbildning.

Människors möjlighet till det livslånga lärandet via folkbildningen sker inom en rad områden t.ex. tillväxtpolitiken, jordbrukspolitiken, politik för global utveckling och folkhälsa – men det gör inte att folkbildningen i sig ska tillhöra dessa områden administrativt och organisatoriskt. Tvärtom är folkbildningens storhet att den baseras på ett aktuellt engagemang hos många parter, och som en följd snävar den sällan in på ett enda politikområde. Den pedagogiska idén är också grunden för studieförbundens verksamhet, oavsett ämnesområde. Verksamheten är därmed beroende av både en särskild folkbildningspolitik och ett nära samarbete med andra politikområden.

Tyvärr är statusen för det icke-formella lärandet i vissa avseende lägre än hos det formella lärandet. Det verkar lättare att ifrågasätta nyttan med folkbildningens pedagogik, det fria och frivilliga kunskapsökandet, och även folkbildningens hemvist i utbildningspolitiken. Samma ifrågasättande finns t.ex. inte för verksamheten hos grundskola eller universitet.

Folkbildningen sorterar idag in under Utbildningsdepartementet, och Folkbildningsrådet har i uppdrag att fördela statsanslagen till folkbildningen och följa upp dess användning. Det är en modell som Folkbildningsförbundet vill bevara.

För oss inom folkbildningen är det en utmaning att fortsätta motivera vår verksamhet och dess roll, att med lärandet i botten vara en viktig kulturaktör och Sveriges största kulturarena.

2. Om utredningen

Folkbildningsförbundet anser att det har varit en alltför kort remisstid för utredningen, med tanke på dess omfattning och alla röster som vill komma till tals. Ett önskat engagemang från civilsamhället kräver också viss anpassning efter dess förutsättningar. Flera studieförbund har arrangerat debatter, studiecirkelar och informationsträffar om utredningen men det har ändå varit mycket material att åsiktsbilda kring på alltför kort tid.

Folkbildningsförbundet hade föredragit en parlamentarisk kulturutredning, en utredning som haft möjlighet att skapa en långsiktig och bred överenskommelse.

Att utredningen inte presenterar ekonomiska beräkningar är en stor brist. Det gör det svårt att överskåda förslagets effekter. Förslagen om regionalisering, dialoger, aspektpolitik och myndighetssammanslagningar är sådant som får förväntas ha höga kostnader initialt.

Under utredningsperioden och remisstiden har kulturdebatten i Sverige försetts med nytt bränsle. Folkbildningsförbundet menar att ett konstruktivt sätt att arbeta vidare med den diskussion om kulturpolitiken som har kommit till stånd är den föreslagna dialogen med civilsamhällets organisationer på kulturens område.

3. Mål för kulturpolitiken

3.1 Tre tilläggsförslag

Folkbildningsförbundet har tre förändringsförslag till de föreslagna nationella målen för kulturpolitiken.

- Folkbildningsförbundet föreslår följande tillägg till de kulturpolitiska målen:

”att stödja civilsamhällets organisationer inom kulturområdet och främja samarbete med dessa”

”att främja folkbildning för individens och samhällets utveckling samt erkänna bildningens egenvärde”

- Att det förtydligas att de kulturpolitiska målen är nationella och därmed omfattar samtliga offentliga organ
- Att skriva in att de nationella målen ska kommuniceras och i möjlig mån samordnas med EU-nivån

Folkbildningsförbundet anser att det är nödvändigt med ytterligare mål för att konkretisera samverkan med civilsamhället och folkbildningen, och därmed ha en bra utgångspunkt för att upprätta offentliga strategiska dokument och för samverkan. Vårt förslag stöder Kulturutredningens tankar om en ökad samverkan med civilsamhällets organisationer. Förslaget är också viktigt med tanke på utredningens idé om att de nationella målen ska ligga till grund för förhandlingar i den föreslagna portföljmodellen. Studieförbunden hör till de största civilsamhälliga aktörerna på kulturområdet och har lång erfarenhet och stort intresse av samverkan med andra aktörer.

Folkbildningsförbundet instämmer i att det behövs ett engagemang på samtliga nivåer för att kulturlivet ska blomstra. Därför vill vi understryka kommuners och landstings/regioners ansvar inom den nationella kulturpolitiken, samt betona statens uppgift att kommunicera och i möjlig mån samordna svensk kulturpolitik med EU-nivåns satsningar.

Folkbildningsförbundet lämnat förslag på satsningar inom kulturområdet för att uppnå det nationella målen i avsnitt 9 i vårt remissvar.

3.2 Om tydlighet i kulturpolitiken

Kulturutredningen vill se en nationell kulturpolitik som undviker ”detaljer” men präglas av ”tydlighet”, vilket är ambitioner som kan tyckas krocka. Vi vill ge exempel på situationer där Folkbildningsförbundet kan instämma i utredningens tankar. Vid en satsning på att stimulera civilsamhällets organisationer är det bra med tydlighet, t.ex. i de nationella målen, samtidigt ger statsbidragen till civilsamhället bäst effekt om de är långsiktiga och generella utan alltför detaljerade mål. När det handlar om olika anslag till amatörkulturen borde staten kartlägga sina olika nischade och detaljerade statliga stöd för att förtydliga vilken typ av amatörkultur som idag uppstår stöd.

4. Dialog mellan regeringen, SKL och de civilsamhälliga organisationerna på kulturens område

4.1 Dialog för ett brett kulturliv

Förslaget om en dialog mellan regeringen, SKL och de civilsamhälliga organisationerna på kulturens område är något som Folkbildningsförbundet har efterfrågat. Dialogen är ett viktigt förslag för att stimulera och upprätthålla ett brett kulturliv i hela landet.

4.2 Tidigare erfarenheter

Dialogen på kulturens område bör dra nytta av den tidigare och den pågående dialogen mellan regeringen, SKL och de idéburna organisationerna. Folkbildningsförbundet har deltagit i den första dialogen och undertecknat överenskommelsen på det sociala området, och medverkar nu i den pågående dialogen om integration och introduktion av nyanlända.

I dialogen inom det sociala området konstaterades att det finns tre hinder för utveckling av civilsamhällets verksamhet och organisationer: brist på bekräftelse och erkännande från offentliga instanser, att idéburna organisationer har betraktats som projektskapare istället för en aktör som bedriver löpande verksamhet, samt brist på kunskap om organisationerna hos kommunerna. Utifrån den analysen kan en ny dialog konkretisera vad det innebär för relationerna mellan staten, kommunerna, regionerna och de idéburna organisationerna på kulturområdet.

4.3 Dialogens syfte

Folkbildningsförbundet föreslår att syftet med dialogen på kulturens område ska vara att:

- Tydliggöra rollerna för staten, regionerna, kommunerna samt civilsamhällets organisationer
- Utveckla hur deltagarperspektivet ska komma till uttryck i kulturpolitiken
- Skapa en överenskommelse

4.4 Lokala dialoger och överenskommelser

Om överenskommelsen ska få genomslag måste aktörerna följa upp med dialoger på den lokala nivån för att uppnå överenskommelser inom kulturområdet. SKL får en avgörande roll för att deras medlemmar ska engagera sig i sådana dialoger.

5. Finansiering

5.1 Ytterligare medel

Kulturutredningen konstaterar att kultursektorn har haft svårt att hävda sig mot andra samhällssektorer men lägger inga förslag om nya pengar.

Folkbildningsförbundet anser att ytterligare medel behöver tillföras det kulturpolitiska området för att upprätthålla, utveckla och stärka kultursektorn. Utredningens förslag om regionalisering, dialoger, aspektpolitik och myndighetssammanslagningar är sådant som kan förväntas få höga kostnader initialt. Det är också förändringar som kräver stora personella resurser, vilket visade sig när ett försök genomfördes 2001-2003 med Västra Götalandsregionen.

5.2 EU-nivån

Den nationella kulturpolitiken ska ha i uppgift att kommunicera med EU:s mål och begrepp, för att tydliggöra och öka möjligheter till samarbete och samfinansiering över gränserna.

5.3 Generella bidrag

Folkbildningsförbundet anser att ett icke villkorat kulturstöd gynnar tillgängligheten till kultur och nya uttrycksformer. Anslagen till civilsamhällets organisationer inom kulturområdet måste därför vara generella, med syfte att bidra till att de nationella kulturmålen uppfylls. Organisationerna har en demokratisk modell där medlemmar och deltagare kan besluta om verksamheten.

Inom kulturen verkar vitaliserande krafter som utmanar fördomar, hyckleri och etablerade sanningar. Offentliga medel ska stödja det engagemanget. Eget skapande är också beroende av en frizon där det finns plats för det som irriterar och provocerar.

Utredningen konstaterar att kommunala kulturverksamheter ofta drivs på entreprenad av föreningar eller i blandformer. Samtidigt som det ofta innebär ett ökat deltagarperspektiv är det viktigt att framhålla de unika kvaliteterna hos civilsamhället som handlar om oberoende och organisationernas självständiga prioriteringar. Föreningar ska inte i första hand agera på uppdrag av anslagsgivande part.

Folkbildningsförbundet ser en risk med att den föreslagna aspektpolitiken tolkas till att andra politikområden sätts före kulturen, och att anslagen villkoras till de organisationer som är beredda att anpassa verksamheten till andra politiska mål än organisationens egna kulturella strävanden.

5.4 Särskilda satsningar

Folkbildningsförbundet lyfter ett antal särskilda satsningar för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen. Se nedan samt vidare under avsnitt 9 *"Satsningar för att uppnå de nationella målen"* i vårt remissvar.

5.4.1 Kulturlyft för unga

Regeringen genomför sedan 2007 en extra satsning på idrotten genom det så kallade Idrottslyftet, för att få barn och ungdomar att börja idrotta. Bidraget är på 500 miljoner kronor och tas från Svenska Spels överskott.

Folkbildningsförbundet efterlyser ett motsvarande "Kulturlyft" för att stimulera ungdomars kulturintresse.

5.4.2 Läsfrämjande

För att skapa förutsättningar för kulturupplevelser och bildning behöver medborgarna god tillgång till språket och läsandet. Folkbildningsförbundet förslår sen satsning på läsfrämjandet via folkbildningen i samarbete med andra aktörer.

5.4.3 Interkulturell kommunikation

Folkbildningen är beredd att arbeta mer aktivt med interkulturell kommunikation i samhället. För att en bred satsning ska komma igång, för att påverka samhället i positiv riktning, behöver staten finansiera uppdraget med särskilda medel för ändamålet.

5.5 Statliga stöd till kulturområdets civilsamhälle – utred stödet till amatörkulturen

Mycket av folkbildningens verksamhet sker i samarbete med föreningslivet, vilket är ett skäl till att villkoren för övriga aktörer inom kulturområdets civilsamhälle är avgörande för studieförbunden. Det finns en mängd organisationer och nätverk som samspelar med folkbildningen för att uppnå ett mer tillgängligt och deltagarorienterat kulturliv.

Lokalt samarbetar studieförbunden med amatörkulturen när det gäller kulturarrangemang och studier. På central nivå finns sedan 2007 Svenska Amatörkulturakademien. Stiftarna är studieförbunden och Amatörkulturens samrådsgrupp, ax, med 17 riksorganisationer som medlemmar.

Folkbildningen har alltså ett omfattande samarbete med amatörkulturen, men folkbildningens statsbidrag ska inte fungera som ett allmänt verksamhets- eller organisationsstöd som kan användas av föreningar och organisationer för att finansiera den egentliga verksamheten.

I statens utvärdering av folkbildningen SUFO2 skriver man att det är önskvärt att klargöra var det nationella ansvaret för amatörkulturen ligger. Det statliga stödet till amatörkulturen återfinns inom en mängd politikområden, t.ex. jämställdhetspolitik, ungdomspolitik och folkrörelsepolitik. Kulturrådet har främst den professionella kulturen i fokus, men olika typer av stöd tillfaller också amatörkulturen. En samlad bild av stödet till amatörkulturen skulle underlätta för att inleda diskussioner om, och komma med förslag på, hur amatörkulturen bäst ska stimuleras.

Folkbildningsförbundet föreslår att staten utreder finansieringen av amatörkulturens verksamhet i enlighet med SUFO2 utredningens problematisering och förslag, där bl.a. Kulturrådet bör få i uppdrag att kartlägga sitt stöd till amatörkulturen.

5.6 Enskild finansiering

Kulturutredningens grundanalys lyder: *"Det behövs en reell ökning av enskild finansiering som komplement till den offentliga finansieringen av kulturverksamheter"*. Folkbildningsförbundet menar att folkbildningen har utvecklats fritt, utifrån deltagarnas och medlemmarnas vilja, tack vare den långsiktiga, generella och offentliga finansieringen.

Det finns risker med ett ökat beroende av sponsring och annan finansiering från företag. Den ekonomiska krisen har visat att marknaden kan svänga snabbt, och i kristider är det t.ex. svårt att tro att marknaden väljer att sponsra den viktiga kommenterande och kritiska kulturen. Om kulturen blir mer beroende av enskild finansiering så skulle det tveklöst påverka utbudet.

Om privatpersoner ska betala mer än idag så kommer det styra vilka som får möjlighet att utöva och uppleva kultur, och en konsekvens skulle vara vissa grupper stängs ute. I dagsläget är privatpersoner redan den största finansiären av kulturen. 2006 satsade det offentliga Sverige 20,4 miljarder kronor på kulturella verksamheter. Staten stod för cirka 9,5 miljarder, landstingen för 2,5 miljarder och kommunerna för 8,4 miljarder kronor. Den största finansiären var hushållen, som varje år lägger cirka 45 miljarder kronor på kulturkonsumtion.

Till kalkylen bör vi även lägga alla de ideella timmar som människor lägger på föreningsarbete, t.ex. arbetar majoriteten av de 113 000 studiecirkelledarna utan arvode.

6. Portföljmodellen

6.1 Förslagets potential

Kulturutredningens idé om decentralisering av de statliga kulturanslagen har potential att öka tillgängligheten till kultur ytterligare, och att större hänsyn kan tas till regionala förhållanden. Det möjliggör fler givande dialoger om vad vi alla vill med kulturen, och underlättar i bästa fall samspelet med civilsamhället.

En regionalisering av de statliga kulturanslagen kan bidra till att underlätta för landsting och regioner som söker samfinansiering med EU-nivån.

6.1.1 Fortsatt utredning

Folkbildningsförbundet menar dock att liggande förslag om portföljmodellen innehåller oklarheter och en rad risker, vilka kan leda till negativa konsekvenser för det regionala kulturlivet.

Därför föreslår Folkbildningsförbundet en fortsatt utredning av den föreslagna modellen så att önskade effekter ska kunna uppnås.

6.2 Viktiga utgångspunkter för samverkan enligt portföljmodellen

Folkbildningsförbundet noterar att de medel som föreslås ingå i portföljmodellen främst är det statliga anslaget till kulturinstitutionerna. Vidare konstaterar vi med tillfredsställelse att det statliga folkbildningsanslaget inte berörs av modellen.

Med tanke på de oklarheter som finns i förslaget, och ovan nämnda risker, så finns det några avgörande utgångspunkter för att portföljmodellen ska fungera.

- En garanti för att staten tar ett övergripande ansvar för medborgarnas tillgång till kultur i hela landet, så att ansvaret inte skjuts över till regionerna.
- Ett politiskt engagemang för kulturen regionalt, och väl fungerande strukturer för förhandlingar.
- Arbetsätt för samverkan anpassade efter civilsamhället och dess förutsättningar. Man måste även ta hänsyn till regionala skillnader och vara lyhörd för medborgarnas behov. Situationen för studieförbund, länsbildningsförbund och folkhögskolor varierar över landet, vilket är något som också måste vägas in.
- Planer för att de ideella krafternas synpunkter ska kunna tas med i regionala kulturstrategier och vid förhandlingar. Ideella organisationer på lokalplanet har få anställda tjänstemän, och många ideella som är aktiva utan ekonomisk ersättning. Representanter som är tänkta att delta i förhandlingarna på regional nivå kommer att behöva göra det på sin fritid. En lösning är att dessa erbjuds ersättning så att de kan delta i förhandlingarna på mer jämlika villkor.
- Ett krav på de kulturinstitutioner som tar del av statsanslaget att samarbeta med civilsamhällets organisationer inom kulturområdet. Detta för att regionaliseringen av de statliga kulturanslagen verkligen ska öka tillgängligheten och ge ett mer deltagarorienterat kulturliv.

6.3 Risker med förslaget

Det behövs ett förtydligande och en garanti för att staten tar ett övergripande ansvar för medborgarnas tillgång till kultur i hela landet, så att ansvaret inte skjuts över till regionerna. Att införa portföljmodellen är också något som kommer att kosta pengar, då det inte finns några ekonomiska beräkningar i utredningen är det svårt att överskåda kostnaden för detta.

En regionalisering kräver ett engagemang lokalt och regionalt. Det är fritt för kommun och landsting att prioritera kulturen eller ej, och tyvärr har kommunernas och landstingens satsningar på både den fria kulturen och folkbildningen minskat sedan 1990-talet. Den aktuella ekonomiska krisen påverkar också läget för kulturen lokalt. Vi ser flera exempel på att kommuner och landsting väljer att prioritera "kärnverksamheten", något som exkluderar kultur, fritid och folkbildning. En annan trend är att de egna kulturinstitutionerna får ökade anslag på bekostnad av den fria kulturen.

Regionaliseringen av Sverige har bara börjat. I dag råder vitt skilda förhållanden för landets regioner och landsting. Kulturen regionalt har allt ifrån en strategiskt viktig roll till en undanskymd plats med litet politiskt engagemang. Det innebär att de som ska förhandla om portföljerna för regionens del har helt olika förutsättningar, vilket är något en modell måste ta hänsyn till och som kan omöjliggöra ett alltför tidigt införande av modellen på vissa håll i landet.

Om portföljmodellen fasas in finns risker med att de som kommer först till kvarn får ta del av störst andel av de statliga anslagen. Att utreda när och hur regionala förhandlingar och den statliga fördelningen ska ske är nödvändigt innan portföljmodellen sätts, bl.a. för att undvika inlåsnings effekter.

Nedan 6.3.2 utvecklar vi också tankarna kring varför portföljmodellen måste ta hänsyn till civilsamhällets skiftande villkor för att en samverkan ska kunna fungera.

6.3.1 Kommunernas ansvar

En regionalisering kräver ett engagemang lokalt och regionalt. Kommunerna har redan huvudansvaret för flera av de kulturpolitiska breddinsatserna, men tyvärr är trenden ett minskat kulturstöd från kommunerna. Kommunernas andel av de offentliga kulturutgifterna har minskat från 50 procent år 1992 till 42 procent 2007. Liknande nedskärning syns i kommunernas stöd till folkbildningen. Kommunerna bidrog med 27 procent av det totala anslaget 1997, år 2007 hade det sjunkit till 18 procent.

Även inom portföljmodellen måste det finnas en balans mellan nationell omfördelning och krav på lokal samfinansiering av kulturen. Statsanslagen ska ha en utjämnande roll och staten ska kunna omfördela medel för att de nationella kulturpolitiska målen ska gå att uppfylla i hela landet. Samtidigt får möjligheten till statsanslag inte bli en ursäkt för kommunerna att minska sitt ekonomiska stöd till området, utan det är rimligt att ha ett visst krav på samfinansiering.

Det finns även en risk att regioner och kommuner prioriterar sina egna institutioner före civilsamhällets aktörer. Studien *Om kultur och fritidssektorerna* (SKL 2004) visar att detta skedde mellan år 1995 och 2002. Då ökade kostnaderna för bibliotek och fritidsgårdsverksamhet medan studieorganisationernas stöd minskade kraftigt. Folkbildningsförbundet föreslår också att statliga anslag till kulturinstitutionerna följs av ett krav på samverkan med civilsamhällets organisationer.

6.3.2 Civilsamhällets medverkan i portföljmodellen

Kulturutredningen talar om en ökad samverkan på kulturområdet mellan civilsamhället och berörda myndigheter och institutioner.

Folkbildningsförbundet menar att det finns många vinster att göra, inte minst kan civilsamhällets organisationer och folkbildningen bidra med ett deltagarperspektiv. Att låta människor medverka i och påverka kulturutbudet är viktigt ur demokratisynpunkt.

I Kulturutredningens förslag till portföljmodell finns en mängd styrdokument, mål och strategier som påverkar vilken kulturverksamhet som kommer att prioriteras. I samtliga typer av dokument måste det finnas en analys av förutsättningarna för civilsamhällets organisationer på kulturområdet, och i de processer som föregår beslut bör organisationerna ges möjlighet att medverka.

Av Kulturutredningen nämnda mål och dokument som skulle utgöra utgångspunkt för de regionala förhandlingarna:

- Målen för den nationella kulturpolitiken
- Av regeringen formulerade övergripande kriterier för bidragsgivning
- Kulturmyndigheternas beskrivningar av situationen som lämnas som förhandlingsunderlag till det nya Statens kulturråd
- Länsstyrelsens kartläggning
- Landstingets/regionens kulturpolitiska prioriteringar

För ett reellt inflytande måste civilsamhällets organisationer på kulturområdet även vara representerade i förhandlingarna mellan staten och regionerna, ha insyn i den statliga budgetprocessen som kan förändra villkoren för de regionala överenskommelserna samt finnas med när den statliga uppföljningen och utvärderingen genomförs.

Frågan är hur civilsamhällets organisationer ska mäkta med uppgiften? Vilka forum ska de prioritera? Vilket arbetssätt gynnar bäst önskat samspel mellan offentligheten och civilsamhället? Vi anser att det behövs en fördjupande diskussion om hur civilsamhället ska samverka enligt portföljmodellen.

Folkbildningsförbundet föreslår en fortsatt utredning av den föreslagna portföljmodellen. Det bör övervägas hur den kan användas på olika håll i landet och hur formerna för civilsamhällets medverkan ska se ut. Utredningen bör även föreslå en mer detaljerad tidsplan för att implementera modellen. Civilsamhällets organisationer ska vara representerade i utredningen.

6.3.3 Samverkan med institutionerna

Folkbildningen är ett nav i det lokala kulturlivet. Förutom nämnda samspel med amatörkulturen finns redan idag exempel på lyckad samverkan mellan folkbildningen och kulturinstitutionerna på kommunal och länsnivå. Det handlar t.ex. om att gemensamt ta fram cirkelmaterial och föreläsningsserier kopplat till aktuella utställningar på läns museet, temat på det kommunala folkbiblioteket eller verksamheten vid musikhögskolan. Andra samarbeten sker med kulturskolans elever i samband med studier och arrangemang.

På vissa håll fungerar samtal och samspel utmärkt, men flera studieförbund menar att de får komma in alltför sent i planeringen och mer förväntas stödja institutionens egen verksamhet utan att positiva samverkans effekter kan slå igenom. För att utveckla samverkan och deltagarperspektivet föreslår Folkbildningsförbundet att de kulturinstitutioner som tar del av statsanslaget ska ha ett krav på sig att samarbeta med civilsamhällets organisationer inom kulturområdet.

6.4 Stöd via Länsbildningsförbunden till föreningar som inte är medlemmar i studieförbund

Kulturutredningen föreslår att *Kulturrådets bidrag till länsbildningsförbunden för stöd till folkbildande verksamhet i föreningar som inte är medlemmar i studieförbund* ska ingå i portföljmodellen. Folkbildningsförbundet anser att det är en bra lösning.

7. Kulturens samspel med andra samhällsområden

7.1 Aspektpolitiken

Kulturutredningen lyfter den viktiga frågan om kulturpolitiken som aspektpolitik: *"Utgångspunkten bör här vara frågan om hur de perspektiv, kreativa förmågor, kunskaper och insikter som kulturområdets myndigheter, institutioner och aktörer i övrigt besitter i högre grad kan bidra till samhällsutvecklingen."*

För att ta med kulturen som aspekt krävs omfattande insatser och anpassade resurser. Inte minst måste kulturens status höjas. Som exempel kan det nämnas att det ofta ses som självklart att studera ekonomi inom konstutbildningarna, men att ta med konst eller kultur i ekonomistudierna kräver desto mer argumentation eller särskilda projekt.

Talet om aspektpolitik får inte heller bli en ursäkt till att använda kulturanslag enbart ut nyttsynpunkt, t.ex. i satsningar på ökad tillväxt.

7.2 Kultur som aspekt inom folkbildningen

Folkbildningens form gynnar samspel mellan kultur och andra politikområden. Det fria kunskapsökandet kan födas ur, eller understödjas av, kulturella upplevelser. Inom folkbildningen finner många deltagare ett behov av, och en väg till, att lära sig nya kulturella uttrycksätt.

Vi menar att kultur som aspekt redan finns hos folkbildningen. Människors egna engagemang och föreningslivets initiativ skapar aktiviteter inom det livslånga lärandet och kulturområdet i bred bemärkelse. En mängd kulturutövare, både professionella och amatörer, är knutna till studieförbunden vilket påverkar hela verksamheten.

Tre exempel på lärande genom kultur respektive lärande om kultur hos studieförbunden:

- Webbplatsen Marilyn där unga kvinnor publiceras sina egna verk. De deltar i redaktionsarbetet och reflekterar över aktuella debatter och medieklimatet. Verksamheten bidrar till att deltagarna lär nytt inom en mängd områden: skrivfärdigheter, IT och teknik, olika nya kulturella uttryck, samarbete och jämställdhet.
- Cirkus Gränslös där personer med funktionshinder lär sig avancerade uttryck i cirkuskulturen och själva arbetar fram sina nummer. Politiskt kan det ses som en kombination av social verksamhet, idrott och kultur.
- "Kultur på landsbygden" där lokala arrangörer lär sig mer om ekonomi, musik och samarbete. Det handlar bl.a. om glesbygdsutveckling, musikproduktion och att deltagarna utvecklar färdigheter inom digital teknik och arrangörskap.

Folkbildningsförbundet vill betona att möjligheten att kombinera kulturen och skilda ämnen inom folkbildningen underlättas av dagens icke villkorade folkbildningsstöd. Verksamheten kan utgå från medborgarnas och föreningarnas egna idéer och behov av utveckling.

8. Offentliga arenor – Samlingslokaler

8.1 Folkbildningens arenor

Folkbildningen är mötesplatser som utvecklar Sverige. Studieförbunden demokratiserar det offentliga samtalet. Tillgång till lokala mötesplatser, arenor och scener är också avgörande för att göra kulturen tillgänglig i hela landet.

Folkbildning kan ske var som helst men det underlättar för verksamheten att ha anpassade lokaler. Studieförbunden finns i alla kommuner och har en mängd lokaler anpassade till cirklar och olika former av kultur, bl.a. är man engagerade i cirka 270 lokala musikhus. Studielokaler har också funktionen av skyltfönster för allmänheten, så att de lätt kan se var det finns möjlighet att aktivera sig tillsammans med andra.

Studieförbunden står ofta för en kontinuitet på orten, ett stöd för kulturföreningar och arrangörsgrupper att utvecklas, och de möjliggör för nya grupper att komma igång. På så sätt bidrar studieförbunden till en bredd i utbudet, och i arrangörsledet, vilket även underlättar mötet mellan den professionella kulturen och publiken.

8.2 Nya former

Folkbildningens mötesplatser underlättar också för nya verksamhetsformer att ta form. Historiska exempel är hur bibliotek och muséer växte fram i Sverige. I samlingslokalerna idag finns exempel på flera moderna kulturyttringar; det kan handla om dataspelsturneringar, sociala forum, eller interaktiva debatter med samspel mellan flera olika orter i landet.

8.3 Digitala mötesplatser

Den mångfald och tillgänglighet som "samlingslokalsverige" erbjuder är vida överlägsen den som samhällsligt ägda institutioner kan erbjuda. Med digitaliseringens intåg har intresset för samlingslokalerna nytänts, inte minst hos den unga generationen. Att genomföra filmvisningar, egen filmproduktion, research inför kommande operasändningar är exempel på verksamhet som lockar en yngre publik.

Digitaliserade samlingslokaler skapar en infrastruktur där moderna och traditionella kulturuttryck kan spridas till en bred publik. Att satsa på en utbyggnad är en god investering för framtiden.

Föreningarna som står bakom samlingslokalerna har inte möjlighet att finansiera hela utbyggnaden av den digitala infrastruktur själva. Stat och kommun har varit engagerade i att bygga ut bredband och vägar, och på samma sätt borde de se nyttan med en modern infrastruktur för samlingslokalerna.

Folkbildningsförbundet föreslår att stat, kommun och samlingslokalerna arbetar tillsammans med en digitalisering av samlingslokalerna, se avsnitt 9 i remissvaret *"Satsningar för att uppfylla de nationella målen"*.

9. Satsningar för att uppfylla de nationella målen

"Den nationella kulturpolitiken ska, med utgångspunkt i demokrati och yttrandefrihet, bidra till samhällets utveckling genom att främja öppna gemenskaper och arenor som är tillgängliga för var och en. Den ska möjliggöra kommunikation mellan olika individer och grupper, skapa förutsättningar för kulturupplevelser och bildning samt verka för att alla ges möjlighet att fritt utveckla sina skapande förmågor."

(Förslag till övergripande mål för kulturpolitiken)

Folkbildningsförbundet kommer med fyra konkreta förslag för hur de nationella kulturpolitiska målen kan uppfyllas. De övergripande målen speglas i studieförbundens och folkbildningens pedagogik, öppna arbetsätt och demokratiska grundvärderingar.

9.1 Kulturlyft för unga

"Statliga myndigheter och institutioner ska, utifrån arten av sina uppgifter och ansvarsområden, arbeta för

att stödja konstnärligt skapande och ge plats för konstens förmåga att gestalta, bryta mönster och vidga det möjligas rum

att kulturarvet bevaras, brukas och tolkas"

(Ur utredningens förslag till mål för kulturpolitiken)

En ny generation måste erövrå kulturen. Barn och unga ska ges alternativ till att vara passiva kulturkonsumenter. Alla ungdomar bör ges möjlighet att medverka i kulturlivet, att starta nya verksamheter och få stöd och inspiration från professionella och mer erfarna utövare.

Regeringen genomför sedan 2007 en extra satsning på idrotten genom det så kallade Idrottslyftet, för att få barn och ungdomar att börja idrotta. Bidraget är på 500 miljoner kronor och tas från Svenska Spels överskott.

Ett liknande "Kulturlyft" skulle kunna genomföras med syftet att få ungdomar att ägna sig åt kulturella aktiviteter inom musik, dans, teater, konst och film. "Kulturlyftet" bör på motsvarande sätt som Idrottslyftet genomföras i samspel med föreningslivet. Det skulle stärka kulturens tillgänglighet och öka unga människors möjlighet att delta i kulturlivet.

Att ges möjlighet till att uppleva och själv skapa kultur i unga år är något som en människa bär med sig genom livet. Det vidgar vyerna, ger kreativa impulser och färdigheter som även kommer till nytta i samhälls- och yrkeslivet.

Flera av studieförbunden har en bred kulturverksamhet och för unga kan musikverksamheten också bli en ingång till att prova och utvecklas inom andra kulturella uttrycksätt, bl.a. traditionella hantverk.

Studieförbundens verksamhet passar ungdomar då folkbildningen inte är prestationsinriktad eller värderande, gynnar eget skapande, är flexibel och arbetar med att skapa förutsättningar utifrån den aktuella situationen. På så sätt är folkbildningen "här och nu" vilket är förutsättningen för att låta nya och yngre grupper och personer komma med i verksamheten och att det ges plats för nya kulturella uttryck.

Folkbildningsförbundet föreslår:

- att det genomförs ett "Kulturlyft" i samspel med den civila sektorn inom kulturlivet där 500 miljoner kronor från Svenska spels överskott avsätts för att stimulera ungdomars kulturintresse.

9.2 Läsfrämjande via folkbildningen i samarbete med andra aktörer

”... skapa förutsättningar för kulturupplevelser och bildning...”
(Ur utredningens förslag till mål för kulturpolitiken)

Tillgången till ett eller flera språk är nödvändig för det livslånga lärandet. Att satsa på läsfrämjande är att stödja personlig och social utveckling.

Vikten av ordet, att kunna läsa och själv uttrycka sig i tal och skrift är något som studieförbunden bidrar till på ett flertal sätt: genom författarsamtal, litteraturcirklar, projekt för att vuxna ska läsa för barn och skrivarcirklar för eget skapande. Inom litteraturcirkeln diskuterar deltagarna text och innehåll, de berör samtidigt samhällsfrågor och mänskliga relationer samt får möjlighet att vända och vrida på sina personliga ställningstaganden. Folkbildningen sker ofta i samverkan med olika aktörer: bibliotek, författare, föreningar och förlag. Biblioteken är en aktör som har en avgörande roll när det gäller tillgång till litteratur och annat material.

Det behövs även läsfrämjande åtgärder och inspiration inom den formella utbildningen, inte minst bland barn och ungdomar.

Läskunnandet har en allt viktigare roll i kunskapssamhället, för att individen ska kunna lära nytt, söka och kritiskt tolka information samt förmedla sin åsikt. Medborgarnas livslånga lärande är beroende av att människor självständigt ska kunna söka kunskap och fakta.

Folkbildningsförbundet föreslår:

- att staten satsar på läsfrämjande via folkbildningen i samarbete med andra aktörer.

9.3 Ökad interkulturell kommunikation i samhället

"Statliga myndigheter och institutioner ska, utifrån arten av sina uppgifter och ansvarsområden, arbeta för att främja mångfald, kulturell pluralism och internationellt samspel att kulturell kompetens och kreativitet används för att bidra till en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling"
(Ur utredningens förslag till mål för kulturpolitiken)

I ett interkulturellt samhälle existerar flera kulturer sida vid sida, utan att majoritetskulturen kräver att minoritetskulturen försvinner in i majoritetens traditioner och tillvägagångssätt. Respekt, kunnande och vilja till dialog är nödvändigt för interkulturell kommunikation. Utgångspunkten är de mänskliga rättigheterna. Folkbildningen är en utmärkt arena för sådana möten, samt har en pedagogik som gynnar dialog. Organisationer bildade på etnisk grund samarbetar med olika studieförbund om kulturarrangemang och utbildningar.

Varje år samlar studieförbundens cirklar 2,2 miljoner deltagare, och 16 miljoner besöker våra kulturarrangemang. Genom att utbilda personal och ideellt aktiva inom folkbildningen i interkulturell kommunikation skulle många nås av ett bättre sätt att interagera. Det skulle både utveckla bemötandet i grupperna samt ge deltagarna verktyg för att själva kommunicera interkulturellt. En höjd kunskapsnivå skulle underlätta för folkbildningen att tillsammans med medlemsorganisationerna och övrigt civilsamhälle sprida en interkulturell kommunikation. Studieförbunden är beredda att ta fler initiativ för att driva frågan.

Folkbildningsförbundet föreslår:

- att folkbildningen får i uppdrag att stärka den interkulturella dialogen i samhället via föreningsliv och folkbildning. Uppdraget ska finansieras med särskilda medel för ändamålet.

9.4 Digitalisering av samlingslokalerna

”Statliga myndigheter och institutioner ska, utifrån arten av sina uppgifter och ansvarsområden, arbeta för

att information och kunskaper görs tillgängliga och förmedlas”
(Ur utredningens förslag till mål för kulturpolitiken)

Den digitala revolutionen kommer fortsätta att ha en stor inverkan på vår vardag. För att åstadkomma ett aktivt deltagande i samhällsbygget måste en bred del av befolkningen involveras i den digitala utvecklingen/utbudet. Det är en fråga om kvalitet och demokrati.

Samlingslokalerna har inlett ett arbete med att tillgängliggöra kultur på ett nytt sätt via digitaliseringen. Möjligheten att se digitala sändningar från bl.a. teatrar och idrottsarenor på andra orter, och från andra länder, drar en stor publik i alla åldrar till samlingslokalerna. I dagsläget arbetar man med att utveckla den interaktiva, pedagogiska biten i samspel med folkbildningen. Arbetssätt och förankring i föreningslivet skapar en bred delaktighet bland medborgarna lokalt.

Stat och kommun har en viktig roll för utvecklingen och bör stödja en modern infrastruktur för Sveriges föreningsstyrda samlingslokaler. Att bygga ut de digitala vägarna mellan samlingslokalerna kan jämföras med att bygga ut bredband och motorvägar – det är något som ligger i allmänhetens och det offentliga intresse.

Folkbildningsförbundet föreslår:

- att staten i dialog med de föreningsstyrda samlingslokalernas huvudmän ska ta fram en plan med gemensamma åtaganden, för en digitalisering av samlingslokalerna.

Stockholm 2009-05-18

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET
Studieförbundens intresseorganisation

Åke Gustavsson
ordförande

Maicen Ekman
generalsekreterare

Anna Morin
Föredragande

Folkbildnings-
studieförbundens **förbundet**
intresseorganisation

Wallingatan 38, 111 24 Stockholm
Telefon 08-402 01 50 Fax 08-402 01 59
fbf@studieforbunden.se www.studieforbunden.se

Innehåll remissvar

1. Folkbildningen och kulturpolitiken
 - 1.1 Livslångt lärande
 - 1.2 En motor i civilsamhället
 - 1.3 Att öka delaktigheten i kulturlivet – allas tillgång till kultur
 - 1.4 Europaperspektiv på kulturens roll för det livslånga lärandet
 - 1.5 Behov av en särskild folkbildningspolitik
2. Om utredningen
3. Mål för kulturpolitiken
 - 3.1 Tre tilläggsförslag
 - 3.2 Om tydlighet i kulturpolitiken
4. Dialog mellan regeringen, SKL och de civilsamhälliga organisationerna på kulturens område
 - 4.1 Dialog för ett brett kulturliv
 - 4.2 Tidigare erfarenheter
 - 4.3 Dialogens syfte
 - 4.4 Lokala dialoger och överenskommelser
5. Finansiering
 - 5.1 Ytterligare medel
 - 5.2 EU-nivån
 - 5.3 Generella bidrag
 - 5.4 Särskilda satsningar
 - 5.4.1 Kulturlyft för unga
 - 5.4.2 Läsfrämjande
 - 5.4.3 Interkulturell kommunikation
 - 5.5 Statliga stöd till kulturområdets civilsamhälle
 - utred stödet till amatörkulturen
 - 5.6 Enskild finansiering
6. Portföljmodellen
 - 6.1 Förslagets potential
 - 6.1.1 Fortsatt utredningen
 - 6.2 Viktiga utgångspunkter för samverkan enligt portföljmodellen
 - 6.3 Risker med förslaget
 - 6.3.1 Kommunernas ansvar
 - 6.3.2 Civilsamhällets medverkan i portföljmodellen
 - 6.3.3 Samverkan med institutionerna
 - 6.4 Stöd via Länsbildningsförbunden till föreningar som inte är medlemmar i studieförbund
7. Kulturens samspel med andra samhällsområden
 - 7.1 Aspektpolitiken
 - 7.2 Kultur som aspekt inom folkbildningen
8. Offentliga arenor – Samlingslokaler
 - 8.1 Folkbildningens arenor
 - 8.2 Nya former
 - 8.3 Digitala mötesplatser
9. Satsningar för att uppfylla de nationella målen
 - 9.1 Kulturlyft för unga
 - 9.2 Läsfrämjande via folkbildningen i samarbete med andra aktörer
 - 9.3 Ökad interkulturell kommunikation i samhället
 - 9.4 Digitalisering av samlingslokalerna